

Almindelige bemærkninger

Den hidtidige lov om kommunernes adgang til at investere i erhvervmæssig virksomhed er fra 1994 (Ltl. nr. 22 af 3. november 1994) og har således fungeret i knap 10 år. Der har været både positive og mindre positive erfaringer med loven.

Det positive har været, at man med 1994-loven fik skabt klarere lovgivningsmæssige rammer for, hvorledes de enkelte kommuner har mulighed for aktivt at bidrage til den erhvervmæssige udvikling i kommunen ved at tegne eller købe aktier i private virksomheder, stille garanti for lån i banker m.v., give tilskud og afholde udgifter til forundersøgelser samt støtte foreninger og organisationer, f.eks. erhvervsråd; alt sammen initiativer, der har til formål at arbejde for erhvervsudviklingen i kommunen.

De mindre positive erfaringer har været, at kommunerne ofte har følt sig mere eller mindre presset til at gå ind i lokale projekter, der ikke har været gennemarbejdet professionelt med hensyn til økonomi, markedsundersøgelser eller tekniske forhold, og hvor initiativtagerne ofte ikke selv har haft mulighed for at bidrage til finansieringen. I en række andre tilfælde har der været tale om at give støtte til nødlidende virksomheder i form af mere eller mindre reel driftsstøtte, hvilket ikke har været formålet med loven. Men med risiko for en virksomheds konkurs og stigende arbejdsløshed har kommunerne ofte følt sig presset til at give støtten.

Det har desuden været et problem, at kommunerne, i lighed med Grønlands Hjemmestyre, normalt ikke har været i stand til fuldt ud at vurdere erhvervmæssige projekter.

Grønland er som bekendt markedsmæssigt af beskeden størrelse, og de enkelte delmarkeder, som f.eks. en kommune, kan være for små til at etablere og opretholde f.eks. service- og håndværksvirksomheder inden for alle grene af erhvervslivet. Der er et forståeligt ønske for de enkelte kommuner og disses erhvervsliv, om at have den bedst mulige lokale service etc. Det har ført til mange projekter om oprettelse af nye virksomheder, men ikke alle lige gennemarbejdede og realistiske.

På borgmester- og kommunaldirektørmødet i november 2001 opfordrede Landsstyreformanden kommunerne til at være "fødselshjælpere" for det lokale erhvervsliv. Mange kommuner har opfattet rollen som "fødselshjælper" som at give støtte til konkrete virksomheder og har måske forsømt at udvikle rammebetingelserne for det lokale erhvervsliv.

Rammebetingelser omfatter en kommunal erhvervsplan udarbejdet i samarbejde med det lokale erhvervsliv og andre interessenter, men også infrastruktur som gode skoler, børneinstitutioner, bolig-, trafik- og havneforhold etc., som kommunen enten er direkte ansvarlig for eller har stor indflydelse på.

I forbindelse med Landstingets behandling af Redegørelse om Erhvervsfremme på Landstingets forårssamling i 2002 samt tre medlemsforslag om ændring af den gældende lov lovede Landsstyret, at lovgivningen om kommunernes muligheder for at engagere sig i erhvervslivet ville blive gennemgået nærmere med henblik på eventuel revision, afstemt med arbejdsmarkedslovgivningen.

Der er udarbejdet "Redegørelse om kommunernes bidrag til erhvervsfremmeindsatsen – og landstingslov nr. 22 af 3. november 1994", juni 2003, hvori de tre medlemsforslag også er nærmere omtalt. Redegørelsen danner baggrund for det foreliggende lovforslag.

Tankerne bag lovforslaget er at skabe bredere rammer for det kommunale erhvervsengagement, åbne for kommunernes bidrag til fremme af innovation, tilvejebringelse af ansvarlig virksomhedskapital, fremme af produktudvikling, støtte til projektundersøgelser, iværksættelse af tværkommunale erhvervsprojekter og -samarbejder, og at sikre afstemning med øvrige tilskudsmuligheder og en professionel vurdering af projekterne. På denne baggrund kobles ydelse af garantier m.v. nu sammen med en ekstern fagkyndig vurdering.

Samtidig er det hensigten at præcisere, at formålet med lov om kommunernes mulighed for at bidrage til erhvervsudvikling netop er udviklingsorienteret, og ikke rettet mod driftstilskud og hjælp til nødlidende virksomheder.

Generelt kan man sige, at formålet er, at ydelser efter denne lov kun skal kunne gives på baggrund af professionelle vurderinger til rentable projekter. Dette sikrer samtidig, at kommunerne, hvor de løber en investeringsrisiko, kun løber en forud afdækket og beregnet risiko.

Ud fra den kommunale lighedsgrundsætning kan der ikke med offentlige midler gives støtte til en virksomhed eller person, hvis en tilsvarende samtidig er henvist til at klare sig på markedsmæssige vilkår. Dette har i en vis grad været med til at forhindre kommunerne i at agere som "fødselshjælpere" for nye, og set ud fra et snævert lokalt synspunkt, ønskværdige virksomheder i de enkelte kommuner.

Lovforslaget og bemærkningerne er udarbejdet i et tæt samarbejde mellem Erhvervsafdelingen, Indenrigskontoret og Arbejdsmarkedsafdelingen. KANUKOKA og Direktoratet for Fiskeri, Fangst og Landbrug har endvidere deltaget i arbejdet. Lovforslaget og bemærkningerne har været i høring hos følgende myndigheder, institutioner og organisationer. De med * markerede har afgivet høringssvar:

*KANUKOKA

Grønlands Erhvervsråd

*Grønlands Arbejdsgiverforening og *Arbejdsgiverorganisationen for Handel, Service, Transport & Industri i Grønland (HST)

*GrønlandsBANKEN A/S, Sparbank Vest A/S og Vestnordenfonden

Erhvervsfremmeselskaberne Sulisa A/S, Greenland Tourism A/S og Greenland Resources A/S

*Økonomidirektoratet, *Skattedirektoratet, Direktoratet for Infrastruktur og Boliger samt for Fiskeri, Fangst og Landbrug, *Konkurrencenævnet og *Lovkontoret.

Høringssvar:

KANUKOKA er generelt tilfreds med lovforslaget, og henviser til det høringssvar, foreningen afgav i forbindelse med Redegørelse om kommunernes bidrag til erhvervsfremmeindsatsen. Heri tilslutter foreningen sig, at kommunernes rolle primært er at skabe gode rammer for erhvervsudvikling, og tilslutter sig i øvrigt opstramningen omkring professionel vurdering af projekter og ændringen i tilskudsmuligheder, så tabene af skatteyderpenge minimeres.

Seks kommuner har afgivet høringssvar.

Qaqortoq kommune er generelt enig i lovforslaget. Landsstyret har ikke fundet det nødvendigt, som ønsket af kommunen, at nævne Konsulenttjenesten for Landbrug direkte i loven, da det i henhold til anden lovgivning og almindelig praksis allerede er givet, at konsulenttjenesten inddrages ved evt. etablering af nye fåreholdersteder. Det er desuden klart fastsat i lovudkastet, at investering, garantistillelse og tilskud, også til landbrugsvirksomhed, altid skal ske efter objektive kriterier og på baggrund af realistisk driftsøkonomisk vurdering.

Kommunens ønske om at kunne yde etableringstilskud til nye erhverv udover landbrug, må efter Landsstyrets opfattelse tilgodeses via de muligheder for at tegne eller købe aktier eller anparter eller stille garanti for lån, som lovudkastet lægger op til. Landsstyret kan herom henvise til KANUKOKAs høringssvar.

Paamiut kommune er også generelt enig i lovforslaget, og hilser muligheden for tværkommunalt samarbejde med hensyn til etablering af virksomheder samt for kommunal garantistillelse velkommen. Kommunen frygter dog øget administrativ belastning og ønsker, at der vil blive udarbejdet standardskemaer. Landsstyret anser ikke, at den administrative merbelastning i forhold til den gældende lovs bestemmelser er væsentlig, og påtænker i øvrigt at lette kommunernes arbejde gennem brug af standardskemaer og vejledninger for indberetning.

Nuuk kommunes ønske om en tilføjelse og præcisering af problematikken om, hvornår der kan være tale om konkurrenceforvridning, er søgt imødekommet i bemærkningerne til § 4, stk. 3 og 4. Endvidere kan Landsstyret ifølge § 15 fastsætte nærmere regler for vilkår og beløbsgrænser efter denne lov. Med hensyn til kommunens ønsker om indenfor visse grænser at kunne yde etableringstilskud eller i en periode have bestemmende indflydelse i en virksomhed, henvises til ovenstående bemærkninger til Qaqortoqs kommunes høringssvar og til lovens overordnede målsætning om, at det ikke i forhold til erhvervsfremmeudviklingen er kommunernes primære opgave at drive erhvervsvirksomhed, men at skabe gode rammer for erhvervsudvikling.

Maniitsoq kommune konstaterer med tilfredshed, at mulighederne for at tegne eller købe aktier eller anparter i erhvervsdrivende selskaber stadig er til stede i den nye lov, samt at kommunerne stadig kan stille garanti for lån, endda også til (erhvervsrelevante) foreninger. Med hensyn til de ændrede muligheder for at yde etableringstilskud, ser kommunen det som en mindre begrænsning, idet tilskuds- og garantiordningen under f.eks. TAT-ordningen, vil kunne anvendes i mange tilfælde, også i bygderne. I andre tilfælde kan kommunen yde etableringshjælp i form af garantistillelse.

Kommunen beklager dog, at der ikke længere kan gives tilskud og garanti til fiskere efter den nye lov. En af Landsstyrets intentioner med den nye lov har netop været at afgrænse de forskellige tilskudsmuligheder fra hinanden, således at støtte til fiskeriet gives efter Landstingsforordningen om støtte til fiskeri, fangst og landbrug.

Aasiaat kommune ses ikke at have bemærkninger.

Ilulissat kommune ser positivt på lovforslaget, fordi det åbner mulighed for regionalt samarbejde og fælles investeringer via fondsdannelse.

Qeqertarsuaq kommune kan tilslutte sig lovforslaget.

Sammenfattende er KANUKOKA generelt tilfreds med lovforslaget og foreningens bemærkninger om behov for afgrænsning af markedsområder er søgt tilgodeset i bemærkningerne til § 4, stk. 3.

Grønlands Arbejdsgiverforening er generelt af den opfattelse, at det offentlige, herunder kommunerne, bør bruge deres erhvervsfremmemidler til at forbedre rammerne for erhvervslivet, herunder ved at investere i en fortsat bedre infrastruktur, tilstrækkelige boliger og børneinstitutioner samt at sikre en velkvalificeret arbejdsstyrke. Grønlands Arbejdsgiverforenings bemærkninger har givet anledning til en præcisering af afgrænsningen til arbejdsmarkedstiltag i § 5 og af en række sproglige og juridiske formuleringer i øvrigt.

GrønlandsBANKEN forventer ikke, at forslaget vil påvirke bankens muligheder for at drive erhvervsvirksomhed, hvorfor banken ikke har kommentarer til selve lovforslaget, men banken giver udtryk for den generelle opfattelse, at manglende erhvervsudvikling/opstart af ny virksomheder som hovedregel ikke bunder i mangel på fremmedfinansieringsmuligheder, men i mangel på projekter, der kan forventes at være rentable, samt i nogen grad i mangel på egen risikovillig kapital/egen opsparing.

Arbejdsgiverorganisationen for Handel, Service, Transport & Industri (HST) anser det i nogle tilfælde for positivt, at en kommune kan være medigangsætter til erhvervsmæssig opstart af en virksomhed, men påpeger, at kommunale initiativer ikke må gå ind på områder, hvor der i forvejen er private virksomheder, så der opstår en skævvridning af konkurrenceforholdet på området.

Økonomidirektoratet henholder sig til sine bemærkninger til Redegørelsen om kommunernes bidrag til erhvervsfremmeindsatsen, hvilket ikke har givet anledning til direkte ændringer af teksten i lovforslaget.

Skattedirektoratet har ingen bemærkningerne til lovforslaget.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Der forventes indledningsvis en lettere stigning i den administrative belastning, idet der nu indskræpes en rapporteringspligt. Størrelsen af denne ekstra administration kan vanskeligt opgøres, men kan mindskes meget ved udsendelse af skemaer til brug for indberetningen. Ved indberetning efter skema vil indberetningerne blive mere ensartede og lettere at behandle. Lovforslaget indeholder forslag om bemyndigelse til at udstede administrative forskrifter, herunder pålægge brug af skemaer.

Der er i lovforslaget strammet op omkring kravene til rådgivning forud for projekters iværksættelse. Dette vil givet give mere administration i startfasen; men på længere sigt friholde kommunerne for et større vurderingsarbejde. Set i forhold til, at vurderingen alt andet lige vil minimere de kommunale økonomiske tab, forventes over tid ingen ekstraomkostninger, totalt set.

For Hjemmestyret vil der for Tilsynsrådet for Kommunerne forventes en større administrativ belastning ved den større mængde indberetninger; men samtidig en mulighed for en bedre og mere ensartet kontrol med kommunernes støtte og långivning efter denne lov og ikke mindst med de eventualforpligtelser, kommunerne kan påtage sig i forbindelse med garantistillelse.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Formålet med loven er at regulere kommunernes mulighed for at bidrage til etablering og udvikling af erhvervsmæssig virksomhed, og på den måde bidrage til både lokal og regional udvikling.

Til § 2

Paragraffen definerer, hvad der i denne lov forstås ved "kommune". Definitionen er bredere end den almindelige og ikke udtømmende.

Ud over den enkelte kommune, kan der også være tale om to eller flere kommuner i fællesskab, egentlige kommunale fællesskaber, fælleskommunale fondsdannelser og tilsvarende konstruktioner, herunder f.eks. erhvervsdrivende fonde med kommunal deltagelse i en eller anden form.

Til § 3

Paragraffen fastlægger, hvilke tilskud, garantier m.v. kommunen kan give til eller stille overfor forskellige typer virksomheder, organisationer, foreninger m.v. Opremsningen er udtømmende.

Til § 3, stk. 1, nr. 1.

Her fastlægges kommunens mulighed for at yde tilskud til eller deltage med ansvarlig kapital i f.eks. et kommunalt eller regionalt erhvervsråd, der har til formål at fremme erhvervslivet, yde rådgivning o.l. Denne mulighed findes også i den eksisterende lov.

Til § 3, stk. 1, nr. 2 og 3.

Her reguleres mulighed for henholdsvis at tegne eller købe aktier eller anparter i forskellige selskabskonstruktioner, stille garanti for underliggende lån i anerkendte pengeinstitutter m.v. Reglerne gælder også for enkeltmandsvirksomheder, (erhvervsdrivende) organisationer og foreninger. Disse muligheder findes også i den gældende lov.

Til § 3, stk. 1, nr. 4.

For at kommunen, jf. lovens overordnede sigte, kan være "fødselshjælper" for udvikling af nye produkter, der kan føre til nye virksomheder, gives mulighed for, at kommunen kan give tilskud til produktudvikling af varer og tjenesteydelser. Modtagere af sådanne tilskud kan både være enkeltpersoner, der endnu ikke har etableret egentlig virksomhed og eksisterende virksomheder m.v.

Til § 3, stk. 1, nr. 5.

Der kan kun ydes etableringstilskud til landbrugsvirksomheder i henhold til Landstingslov nr. 5 af 2. maj 1996 om landbrug og bekendtgørelse nr. 23 af den 8. august 1993 om tilskud til etablering af fåreavlersteder. Se i øvrigt bemærkningerne til § 13.

Til § 3, stk. 2.

Ved rimelige udgifter til projektering, forberedelse eller undersøgelse af muligheder, der fremmer den lokale eller regionale erhvervsudvikling, vil der typisk være tale om konsulentonorarer eller afholdelse af faktiske omkostninger til

markedsundersøgelser o.l. Med "rimelige" menes, at de skal være sædvanlige og ikke ekstraordinært høje sammenlignet med sammenlignelige ydelser. Heri ligger også, at kommunen ikke må afholde betydelige beløb, hvis det på forhånd er usikkert, om der efterfølgende vil være et realistisk grundlag for, at der bliver oprettet en virksomhed. Udgifterne må derfor vurderes både i forhold til kommunens budget, projektets forventede omfang og udsigt til realisering.

Muligheden findes også i den eksisterende lov, men har kun været brugt meget lidt. Det er intentionen, at denne mulighed i langt højere grad skal bruges af kommunerne som led i fremme af erhvervsudviklingen, frem for som hidtil at give tilskud til eksisterende, ofte nødlidende virksomheder.

Til § 3, stk. 3.

Det er et ufravigeligt krav, at modtagerne af kommunale investeringer m.v. skal være fuldt skattepligtige i Grønland på udbetalingstidspunktet og være tilmeldt det grønlandske erhvervsregister (GER).

Til § 4

Paragraffen fastlægger de betingelser, der gælder for, at kommunerne må investere, stille garanti eller give tilskud til virksomheder, selskaber o.l.

Til § 4, stk. 1.

Støtte efter denne lov skal ikke alene have et erhvervmæssigt sigte, men også, bortset fra til organisationer som erhvervsråd m.v., jf. § 3, stk. 1, have til formål at tilvejebringe et økonomisk overskud. Hermed menes, at en nystartet virksomhed ikke nødvendigvis skal have overskud allerede fra første år, men at der inden for en overskuelig tidshorizont for det pågældende projekts eller virksomheds art vil være udsigt til et driftsøkonomisk overskud, typisk efter højst tre år.

Med kravet om erhvervmæssigt sigte udelukkes støtte til almennyttige og faglige foreninger, politiske og religiøse bevægelser, interesseorganisationer og andre, der ikke har erhvervsvirksomhed som sit primære formål.

Til § 4, stk. 2.

Efter loven må man ikke usagligt favorisere enkeltpersoner, virksomheder e.l. og støtte kan kun tildeles efter realistisk driftsøkonomisk vurdering, hvilket indebærer, at der skal foreligge forretningsplan, budgetter og andet, der normalt kræves, for at et pengeinstitut eller et erhvervsudviklingselskab, som f.eks. Sulisa A/S, vil kunne anbefale projektet.

Til § 4, stk. 3 og 4.

For at undgå, at en kommune, bevidst eller uforsætligt, er medvirkende til, at der med offentlige midler eller garantier påføres eksisterende virksomheder, bortset fra landbrugsvirksomheder jf. stk. 4, ubillig konkurrence, skal kommunen nøje overveje, om den påtænkte investering eller garanti vil forvride konkurrencen overfor virksomheder, der opererer på samme marked, som den pågældende virksomhed påtænker at gå ind på.

Kommunen bør i tvivlstilfælde rette forespørgsel til Hjemmestyret, Indenrigskontoret, der eventuelt kan forelægge spørgsmålet for Tilsynsrådet for Kommunerne.

Såfremt kommunen *har* foretaget investeringen eller ydet garanti til en virksomhed, og Tilsynsrådet efterfølgende konkluderer, at investeringen er ulovlig i henhold til § 4, stk. 3, har kommunen pligt til at annullere investeringen eller garantien. Dette kan medføre problemer for kommunen og virksomheden, særligt hvis midlerne allerede er anvendt.

Ved vejledning af eller afgørelser om en påtænkt investering er i modstrid med konkurrencebestemmelserne i denne lov skal der lægges vægt på den geografiske og/eller produktmæssige afgrænsning af det markedsområde, som den påtænkte virksomhed vil ind på. Støtte til f.eks. oprettelse af en lokal håndværksvirksomhed må afgøres ud fra andre kriterier end støtte til en produktionsvirksomhed, der leverer til hele eller hovedparten af det grønlandske marked eller til eksportmarkedet. En geografisk afgrænsning vil typisk være en by eller bygd, mens den produktmæssige afgrænsning kan være f.eks. en varegruppe, som kun leveres af enkelte virksomheder, og som ikke umiddelbart kan substitueres med en tilsvarende vare fra en anden virksomhed. Et eksempel på geografisk konkurrenceforvridning med offentlige midler er, hvis en kommune beslutter f.eks. at stille garanti for lån til en tømrervirksomhed i en by, hvor der i forvejen findes en eller flere tømrervirksomheder. Et eksempel på produktmæssig konkurrenceforvridning er, hvis en kommune beslutter f.eks. at købe aktier i en fiskeproduktionsvirksomhed, der fremstiller samme produkter, som en anden grønlandsk virksomhed, der leverer til det samme marked. På den anden side vil det være muligt f.eks. at investere i en fuldstændig ny virksomhed, som producerer noget, ingen andre producerer. Det vil også være muligt at investere i en lokalt opererende virksomhed, f.eks. en tandlæge eller en frisør, når der ikke er andre af samme slags virksomheder i lokalområdet. Der vil blive udarbejdet en nærmere vejledning til kommunerne med eksempler på konkurrenceforvridning.

Til § 4, stk. 5.

Det er endnu en generel betingelse, at en kommune ikke selv må drive eller have afgørende indflydelse på de projekter og virksomheder, der støttes efter denne lov. Det betyder f.eks., at en kommune ikke kan tegne eller købe en bestemmende aktie- eller anpartspost i en virksomhed, der støttes efter denne lov. Det vigtige er ikke ejerandelen; men om kommunens engagement bliver så stort, at kommunen får en bestemmende indflydelse og dermed reelt er den, der driver eller vil kunne drive virksomheden.

Til § 5

Her afgrænses loven i forhold til den øvrige hjemmestyrelovgivning indeholdende erhvervsmæssige tilskudsmuligheder. Projekter o.l. der primært har et beskæftigelsesformål og derfor henhører under arbejdsmarkedslovgivningen, virksomhed, der er omfattet af landstingsforordningen om støtte til fiskeri, fangst og landbrug (ESU) og projekter, der har opnået tilskud via landstingsloven om erhvervsfremme indenfor turismeerhvervet og landbaserede erhverv, kan ikke støttes efter denne lov. Det er hensigten, at der ikke skal kunne opnås "dobbel" tilskud til f.eks. produktudvikling fra både Hjemmestyre og kommune til samme projekt, samtidig med, at der med denne lov ikke foretages indskrænkninger i kommunernes adgang til fortsat at yde etableringstilskud i henhold til landstingsloven om landbrug og bestemmelser udstedt i medfør heraf.

Der henvises til bemærkningerne til §§ 3 og 13, der tillige berører spørgsmålet om etableringstilskud til landbrug.

Til § 6

Ud over de organisationer m.v., der er nævnt i § 3, stk. 1, nr. 1, kan der kun tegnes eller købes aktier eller anparter i forbindelse med etablering af ny erhvervsvirksomhed eller udvidelse af eksisterende virksomhed.

Før kommunens beslutning skal der, jf. § 4, stk. 2, foreligge en realistisk driftsøkonomisk vurdering.

I overensstemmelse med lovens intentioner om, at en kommune primært skal være "fødselshjælper", er kommunen forpligtet til at sælge sine aktier eller anparter, hvis der fremsættes tilbud om at købe kommunen ud. Prisen på aktierne eller anparterne skal opgøres efter anerkendte regnskabsmæssige principper, og skal afspejle den reelle markedsmæssige værdi på salgstidspunktet.

Til § 7

Der kan stilles garanti for underliggende lån, herunder i forbindelse med generationsskifte, jf. § 8. Der kan, jf. § 3, stk. 3, kun stilles garanti for lån overfor virksomheder, der er tilmeldt GER, og den generelle betingelse i § 4, stk. 2, om professionel vurdering af projektet, gælder også her.

Ud over disse bestemmelser, begrænses kommunen endvidere af den kommunale lighedsgrundsætning.

Til § 8

Den krævede professionelle vurdering kan eksempelvis gives af en advokat, revisor eller et finansieringsinstitut. Typisk vil mindst en af de nævnte professionelle alligevel være eller blive involveret i generationsskiftet, specielt hvis værdierne er af en vis størrelse.

Kravet om overholdelse af disse betingelser er begrundet i ønsket om at minimere den risiko, kommunen løber for skatteborgernes penge.

Til § 9

Betingelserne er sammenfaldende med de betingelser, som findes i Landstingslov om erhvervsfremme inden for turismeerhvervet og de landbaserede erhverv. Hermed sikres, at der ikke mellem en kommunalt finansieret ordning og en Hjemmestyreordning opstår konkurrence om at give de lempeligste garantivilkår.

Til § 10

Det finansieringsinstitut, som har givet det underliggende lån, som kommunen efter §§ 8 og 9 har stillet garanti til sikkerhed for, skal løbe samme risiko som kommunen. Derfor indtræder kommunen ved misligholdelse kun i fordringen mod skyldneren for den del, som garantibeløbet forholdsmæssigt udgør af restgælden.

Herved sikres, at finansieringsinstituttet har stor interesse i løbende opfølgning af låneforholdet, hvilket kan være med til at begrænse kommunens tab, hvis lånet skulle blive nødlidende.

Til § 11

Tilskuddet er ikke tilbagebetalingspligtigt, medmindre produktudviklingen ikke foretages eller tilskuddet er givet under falske forudsætninger, jf. §§ 14 og 18.

Til § 12

Ved ophør af tilskud efter § 12, stk. 2, nr. 1, skal modtageren gives en rimelig frist til om muligt at dokumentere, eventuelt med sagkyndig eller fagkyndig bistand, at

projektet kan gennemføres. Hermed forsøges sikret, at tilskud til projekter ikke stoppes vilkårligt på et ukvalificeret grundlag.

Til § 13

Etableringstilskud i henhold til Landstingslov nr. 5 af 2. maj 1996 om landbrug og bekendtgørelse nr. 23 af den 8. august 1993 om tilskud til etablering af fåreholdersteder opretholdes. Baggrunden for den lov og tilhørende bekendtgørelse, der giver Hjemmestyret og kommunerne mulighed for at støtte oprettelsen af fåreholdersteder, er en videreførelse af bestemmelser fra før Hjemmestyrets indførelse, begrundet i, at fåreholdersteder ingen indtægter har de første driftsår. Der kan dog ikke gives "dobbelt etableringstilskud" efter både denne lov og landstingsloven om landbrug.

Til § 14

Tilbagebetalingskravet kan være helt eller delvist, afhængigt af den udviste svigagtige adfærd.

Det forventes, at Landsstyret vil fastsætte nærmere regler herom i medfør af § 15, stk. 5.

Til § 15

Det forventes, at der i forlængelse af lovens vedtagelse fastsættes nærmere regler om vilkår for ydelse af etableringstilskud, tilskud til produktudvikling, tilskud til organisationer, selskaber eller andre (i medfør af § 3, stk. 1, nr. 1), garantistillelse, lån, indberetning af engagementer m.v.

Specielt forventes et regelsæt udarbejdet, således at der kræves forhåndsgodkendelse fra Tilsynsrådet for Kommunerne, såfremt et engagement eller flere engagementer i forening får en sådan størrelse, at de kan få afgørende indflydelse på kommunens økonomi, eller eventualforpligtelser får en sådan størrelse.

Det forventes endvidere, at Landsstyret vil fastsætte nærmere regler for tilbagebetaling af eventuel uberettiget udbetalt støtte eller tilskud.

Til § 16

Til § 16, stk. 1.

Det vil ikke være muligt for en kommune at påtage sig en ikke klart begrænset hæftelse i forbindelse med en erhvervsinvestering.

Sammenholdt med forbudet mod budgetunderskud i landstingsloven om kommunalbestyrelser og bygdebestyrelser m.v. (styrelsesloven) indebærer dette, at kommunerne vil være nødsaget til at tilpasse investeringsniveauet til deres økonomiske formåen således, at erhvervsinvesteringer skal prioriteres i sammenhæng med øvrige kommunale udgifter.

Da kommunerne imidlertid samtidig i medfør af styrelsesloven er pålagt en realistisk budgettering på alle områder, vil en konkret risiko for tab på et erhvervsengagement i medfør af sidstnævnte lov endvidere kunne indebære en særskilt pligt til at hensætte beløb til imødegåelse af tab for kommunen.

Bestemmelsen er en konsekvens af, at kommunale investeringer er omfattet af det almindelige kommunetilsyn.

Til § 16, stk. 2.

Bestemmelsen om, at der skal være indgået sædvanlig aftale om eventuelle restancers afvikling, følger de til enhver tid gældende inkassoregler for kommunerne.

Til § 17

Såfremt en kommune investerer i strid med loven, vil Tilsynsrådets almindelige beføjelser i henhold til styrelsesloven kunne bringes i anvendelse.

Det forventes, at Landsstyret vil fastsætte nærmere regler herom i medfør af § 15, stk. 5.

Til § 19

Bestemmelsen omfatter sanktioner ved overtrædelse af kontrolbestemmelserne i §§ 15 – 17.

Til § 20

Af hensyn til kommunernes muligheder for at tage højde for eventuelle investeringer ved den kommende budgetlægning, foreslås loven sat i kraft den 1. januar 2004.